

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра «Фінансів»

Допущено до захисту
Завідувач кафедри «Фінансів»
Волохова І.С. _____

“ ___ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Податкова справа»

на тему: «Місцеві податки і збори та їх роль у формуванні доходів місцевих
бюджетів України»

Виконавець:
студентка VI курсу фінансово - економічного
факультету
Кунділовська Наталія Володимирівна _____

Науковий керівник:
к.е.н., ст. викладач
Мартинюк Ірина Василівна _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ	3
1.1.Економічна сутність місцевих податків та зборів	6
1.2. Еволюція розвитку місцевого оподаткування	14
1.3.Роль місцевих податків та зборів у формуванні місцевих бюджетів	23
Висновки до РОЗДІЛУ 1	29
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ ДІЮЧОЇ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ, 2012 – 2016 рр.	30
2.1. Аналіз формування дохідної частини місцевих бюджетів України 2012 – 2016 рр.	30
2.2. Аналіз справляння податку на майно та єдиного податку в Україні 2012 – 2016 рр.	42
2.3. Аналіз виконання бюджету м. Одеси по надходженням майнових та єдиного податків, 2012 – 2016 рр.	57
Висновки до РОЗДІЛУ 2	69
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	70
3.1. Адаптація зарубіжного досвіду у сфері місцевого оподаткування до Вітчизняної практики	70
3.2. Шляхи підвищення ефективності місцевого оподаткування в Україні	87
Висновки до РОЗДІЛУ 3	104
ВИСНОВКИ	105
Список використаних джерел	109
Додатки	116

ВСТУП

Актуальність теми. Виникнення держави, її подальший розвиток та зміна форми супроводжується реформуванням податкової системи, що має бути адаптована до вимог певного періоду функціонування країни. Підвищення результативності фінансової діяльності держави передбачає перебудову податкової системи та вдосконалення такого важливого її механізму, як місцеві податки та збори. Саме вони покликані зміцнювати місцеві бюджети, розширювати їх фінансову автономію. Ефективне використання інституту місцевих податків та зборів являється важливим способом зміцнення фінансової системи України. Існує необхідність і можливості посилення дієвості місцевого оподаткування як методу фінансового забезпечення розвитку територіальних громад, особливо за умов бюджетної децентралізації, проголошення стратегічного курсу державної політики в напрямку гармонізації з європейськими цінностями територіального самоврядування, об'єднання територіальних громад.

Аналіз особливостей місцевого оподаткування як зарубіжного так і вітчизняного досвіду свідчить, що можливості цих податків щодо наповнення бюджету та регулювання соціально-економічних процесів у суспільстві досить вагомі.

Дослідження окремих аспектів, пов'язаних з місцевим оподаткуванням, його впливом на фінансовий стан суб'єктів підприємницької діяльності та виконання запланованих податкових надходжень у дохідну частину бюджету, знайшло відображення у наукових розробках вітчизняних вчених, таких як: І. І. Лопушинський, А. Ю. Каспрук, В. С. Дмитровська, В. П. Вишневський та багатьох інших.

Однак наявність дискусійних питань потребує подальших досліджень, зокрема, поглиблення теоретичних і методичних розробок місцевого оподаткування, оцінювання діючої системи місцевого оподаткування в Україні, зокрема фіскальної ефективності податку на майно та єдиного

податку, також удосконалення напрямів місцевого оподаткування, що зумовлює актуальність проведення досліджень щодо стану й подальшого розвитку підсистеми місцевих податків та зборів в Україні.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи магістра є обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій з удосконалення місцевого оподаткування.

Досягнення даної мети супроводжувалось виконанням таких поставлених завдань:

- розкрити економічну сутність місцевого оподаткування;
- простежити ретроспективу становлення та розвитку місцевого оподаткування;
- виявити роль місцевих податків та зборів у формуванні місцевих бюджетів;
- проаналізувати роль місцевих податків та зборів у формуванні місцевих бюджетів України;
- оцінити фіскальну ефективність найвагоміших бюджетоутворюючих місцевих податків;
- здійснити обґрунтування адаптації зарубіжного досвіду у сфері місцевого оподаткування до вітчизняної системи місцевого оподаткування;
- розглянути шляхи підвищення ефективності місцевого оподаткування.

Об'єктом дослідження виступає процес справляння місцевих податків та зборів в Україні.

Предметом дослідження є сукупність фінансово-економічних відносин, що виникають в процесі справляння місцевих податків і зборів в Україні.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження стали фундаментальні положення економічної науки, роботи провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем адміністрування та ефективного оподаткування майна, законодавчі й нормативні акти України з питань майнового оподаткування.

У процесі дослідження застосовувалися загальноприйняті методи системного і комплексного дослідження: методи факторного аналізу (при виявленні й вимірюванні впливу факторів на результативність оподаткування майна); метод логічного узагальнення (при обґрунтуванні моделі фіскальної ефективності справляння податків на майно); табличні методи (зведення отриманих даних протягом виконання дипломної роботи у таблиці), статистичні методи (дослідження динаміки надходження місцевих податків та зборів в бюджет, надходження податкових, неподаткових, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів, трансфертів) тощо. Економіко-статистичні прийоми та обробка даних виконувались із застосуванням комп'ютерних технологій.

Інформаційною базою дослідження слугували зведені статистичні дані Державної служби статистики України, статистичні дані про результати діяльності Державної фіскальної служби України, звіти Міністерства фінансів України про виконання зведеного бюджету, законодавчі і нормативні акти України з питань оподаткування; наукові розвідки вітчизняних та зарубіжних вчених з відповідної тематики, а також результати власних досліджень і розрахунків.

Публікація та апробація результатів дослідження. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи магістра представлено на студентській науково-практичній конференції «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи» 20-14 листопада 2017 року та викладені в науковій статті на тему «Економічна ефективність майнового, єдиного податків в Україні та шляхи їх удосконалення» у «Збірнику студентських наукових праць».

Структура кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра викладена на 109 сторінці. Вона складається з 3 розділів. Кількість таблиць: 15, рисунків: 26, формул: 1, додатків: 5.

Висновки до РОЗДІЛУ 3

Виходячи із запропонованих шляхів підвищення ефективності місцевого оподаткування в Україні, поступова реалізація та впровадження у вітчизняну практику призведе до позитивного ефекту, оскільки правильний збір та розподіл надходжень від цих податків може суттєво збільшити дохідну частину бюджетів та покращити соціально-економічне становище в цілому в країні.

Діюча в Україні система місцевих податків та зборів, як і податкова система в країні в цілому, потребує постійного вдосконалення. Проблеми функціонування місцевого оподаткування в Україні спричинені недосконалою системою адміністрування цих податків.

Пошук шляхів збільшення обсягу місцевих податків та зборів повинен бути спрямований на встановлення таких податків та зборів і вибору таких їх платників, які б забезпечували невеликі адміністративні витрати та ефективний податковий контроль за достатнього обсягу надходжень, що дасть можливість створити надійне джерело дохідної бази місцевих бюджетів. Дотримання цих умов є запорукою створення стабільної, міцної та соціально справедливої системи місцевого оподаткування, яка сприятиме ефективній реалізації регіональної соціально-економічної політики та забезпечить фінансову стійкість регіонів, а також допоможе подолати бідність громадян.

ВИСНОВКИ

Проведене у кваліфікаційній роботі магістра місцевого оподаткування в Україні дозволило зробити науково-теоретичні висновки та запропонувати шляхи підвищення ефективності у даній сфері на основі досягнутих завдань.

Інститут місцевих податків і зборів пропонують трактувати як законодавчо закріплену групу правових норм, що регламентує порядок запровадження податкових платежів міськими, селищними та сільськими радами, механізм їх стягнення і зарахування до місцевих бюджетів для виконання завдань у рамках власної компетенції органів місцевого самоврядування.

Місцеві податки і збори розглядаються як обов'язкові платежі, які законодавчо встановлюються державою, регламентуються органами місцевого самоврядування на певній території, сплачуються юридичними та фізичними особами в процесі перерозподілу ВВП і надходять до місцевих бюджетів для фінансового забезпечення виконання функцій органів місцевого самоврядування.

Економічна сутність системи місцевого оподаткування забезпечує органи місцевої влади фінансовими ресурсами для здійснення функцій. Надходження місцевих податків і зборів забезпечує проведення соціальної політики вирівнювання рівнів соціального та економічного розвитку територій, а також комплексного розвитку територій. Таким чином, основне призначення місцевих податків і зборів полягає у створенні необхідної фінансової бази для місцевого самоврядування.

Система місцевого оподаткування в Україні, ще від самого початку її створення, характеризується постійним оновленням складу місцевих податків і зборів, розробкою нормативно-правових актів, що покликані покращувати систему місцевого оподаткування, їх порядком справляння та ставками. Сучасний стан системи місцевого оподаткування надалі зазнає змін шляхом зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів, реалізації податкової реформи,

вирішення на законодавчому рівні проблем удосконалення системи місцевого оподаткування, реалізації податкової реформи.

Проаналізувавши формування дохідної частини Місцевих бюджетів України з 2012 – 2016 рр., виявили, що Згідно з Бюджетним кодексом України, доходи місцевих бюджетів складаються з:

- податкових надходжень;
- неподаткових надходжень;
- доходів від операцій з капіталом;
- трансфертів.

Аналіз структури доходів Місцевих бюджетів показав, що у структурі доходів місцевих бюджетів фігурують трансферти та податкові надходження. Наступним менш вагомим за трансферти та податкові надходження в доходах місцевих бюджетів є неподаткові надходження. З аналізу структури формування доходів місцевих бюджетів 2016 року, після прийняття низки змін до діючого законодавства, пов'язаних із децентралізацією спостерігаємо скорочення співвідношення між власними доходами місцевих бюджетів та міжбюджетними трансфертами, що у свою чергу має позитивне відображення у збільшенні частки власних доходів місцевих бюджетів.

Найвагоміше місце у доходах Місцевих бюджетів України без урахування міжбюджетних трансфертів посідають податкові надходження. Чільне місце у структурі місцевих податків і зборів місцевих бюджетів з 2012 - 2016 роках належало податку на майно та друге місце в структурі займає єдиний податок, які ми і вважаємо бюджетоутворюючими місцевими податками. Після того, як в останні роки увага уряду та органів місцевого самоврядування була загострена на фінансовій децентралізації, спостерігаємо, що місцеві бюджети, у розрізі єдиного та майнових податків стають профіцитними та набувають тенденцію до зростання. У більш віддаленій перспективі доходи місцевих бюджетів мають зрости у два-три рази.

Розглянувши та проаналізувавши майнове оподаткування та надходження по єдиному податку на прикладі місцевого бюджету, а саме міста Одеси,

побачили, що останні роки спостерігаємо зміни оподаткування нерухомого та рухомого майна, та реформування спрощеної системи оподаткування, що призводять до позитивної тенденції надходжень від місцевих податків до бюджету міста. Але їх не можна назвати головним бюджетоутворюючим джерелом доходів, адже вони займають лише невелику питому вагу у надходженнях місцевого бюджету. Задля підтримки малого бізнесу та підвищення його ролі в розвитку вітчизняної економіки, створення нових робочих місць, сприяння розвитку конкурентоспроможності підприємств, активізації інноваційної діяльності, підвищення рівня майнового оподаткування та наповнення місцевих бюджетів відповідними податками, слід і надалі удосконалювати та вивчати природу даних видів податків. Тому, потребується удосконалення та поглиблення знань по даному питанню, задля того, щоб місто могло забезпечувати населення стабільною економічною, соціальною та екологічною ситуацією.

Розглянувши та проаналізувавши досвід деяких країн у сфері місцевого оподаткування дійшли висновку, що на теренах держави варто застосовувати комбіновану методику з урахуванням напрацювань ряду країн, а не методику конкретної держави.

Світовий досвід місцевого оподаткування аналізований вище, переконливо свідчить, що податки ресурсно-майнової групи являються найпоширенішими у розвинених країнах та становлять вагомий фінансовий фундамент економічного розвитку в контексті бюджетної децентралізації. У відповідному аспекті конвергенція зарубіжного досвіду оподаткування нерухомого майна з подальшою імплементацією на теренах України є конструктивним базисом та необхідною умовою удосконалення податкової системи на шляху до ринкових перетворень. Проте, реалізація прогресивних методів і фіскального досвіду розвинених країн світу повинен ґрунтуватися на врахуванні специфіки розвитку національної економіки, культурно-історичних особливостей та соціально-політичного становища.

Проведене дослідження дало змогу визначити напрями удосконалення місцевого оподаткування в Україні.

Пошук шляхів збільшення обсягу місцевих податків та зборів повинен бути спрямований на встановлення таких податків та зборів і вибору таких їх платників, які б забезпечували невеликі адміністративні витрати та ефективний податковий контроль за достатнього обсягу надходжень, що дасть можливість створити надійне джерело дохідної бази місцевих бюджетів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каспрук А.Ю. Доходи місцевих бюджетів: проблеми забезпечення та резерви збільшення / А.Ю. Каспрук // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2013. – Вип. 9(2). – С. 60–70.
2. Письменний В.В. Місьцеве оподаткування в умовах демократичних перетворень : автореф. дис. . канд. екон. наук. – Тернопіль : Терноп. нац. екон. унт., 2010. – С. 6.
3. Ібатулліна А.В. Розвиток місцевого оподаткування в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук. – К. : Інст аграр. економіки УААН, 2010. – С. 6.
4. Письменний В. Місьцеве оподаткування в умовах реформування податкової системи України : [монографія] / В. Письменний. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка», 2011. – 196 с.
5. Лопушинський І. Місьцеві податки і збори: стан та перспективи зростання / І. Лопушинський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:R3IAe3SDUJ:www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavnv/2009_63_2/63_2_25.pdf+site:www.nbu.gov.ua.
6. Черновська М. Виникнення та розвиток місцевого оподаткування / М. Чернявська [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:EoAmos3ZG-wJ:www.nbu.gov.ua/ejournals/znpnudps/2009_1/pdf/09cmmolt.pdf+site:www.nbu.gov.ua.
7. Bird R.M., Wallich C. Financing Local Government in Hungary, Policy Research / The World Bank. Washington, D.C. // Working Paper. – 2010. – Series 869. – P. 59.
8. Дмитровська В.С. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування [Електронний ресурс] В.С. Дмитровська. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Aprer/2008_4_2/50.pdf

9. Вишневський В.П. Місцеві податки і збори у ринковій економіці/ В.П. Вишневський,
В.В. Рибак// Фінанси України. – 2001. – №1. – С. 11–20.
10. Андрущенко В.Л.Фінансова думка Заходу в ХХ столітті (Теоретична концептуалізація наукова проблематика державних фінансів). – Львів : Каменяр, 2010. – С. 151.
11. Опарін В.Фінансова система України (теоретикометодологічні аспекти) : моногр. – К. : КНЕУ, 2005. – С. 202.
12. Циммерманн Х. Муниципальные финансы : учебник ; [пер. с нем.]. – М. : Дело и Сервис. – 2009. – С. 158.
13. Викторчук М.В. Место местных налогов и сборов в налоговой системе Украины // Современный научный вестник. Научно-теоретический и практический журнал - №10 – 2015. – С. 97 – 103.
14. Кучерявенко М. П. Податкове право України : навч. Посібник / за ред.. М. П. Кучерявенка – 2010 – 256 с.
15. Податковий Кодекс України : від 02 грудня 2010р, №2755
16. Вікторчук М.В. Фіскальна роль місцевих податків і зборів в Україні / Вікторчук М. В. // Актуальні проблеми юридичної науки : матер. Регіональної науково-практичної конференції (м. Харків 30 листопада 2015р.)
17. Податковий кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
18. Прокопенко Н.С. Податкові механізми регулювання економіки аграрного сектору : монографія / Н. С. Прокопенко ; Ін-т підготов. кадрів Держ. служби зайнятості України. - К. : ІПК ДСЗУ, 2011. - 546 с.
19. Кучерявенко М. П. Податкове право України : навч. Посібник / за ред.. М. П. Кучерявенка – 2010 – 32-33 с.

20. Дубинецька П. П. Податкове регулювання в системі управління національним господарством - Львів: Львівський нац. ун. Ім. Івана Франка, 2015.
21. Іванов Ю. Функції податків та податкове регулювання / Ю. Іванов // Формування ринкової економіки в Україні . – 2009 - №19.
22. Бохенко О.С. Функції податків та їх реалізація в податковій системі України . / О. С .Бохенко, О. М. Антонюк. – 2010
23. Атаманчук О. В. Регулююча функція податків та регуляторний потенціал податкової системи / О. В. Атаманчук // Економіка та держава – 2010.
24. Письменний В.В. Місцеві податки та збори в Проекті Податкового Кодексу України / В.В. Письменний // Галицький економічний вісник 2010.
25. Ткачук А.А. Місцеве самоврядування та децентралізація. Практичний посібник / А.А. Ткачук // Швейцарсько-український проект “Підтримка децентралізації в Україні” – 2013.
26. Про місцеві податки і збори: Декрет Кабінету Міністрів від 20.05.1993 № 56-93 (утратив чинність) [Елек-тронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/56-93>.
27. Про внесення змін до Закону України «Про систему оподаткування»: Закон України від 18.02.1997 № 77/97-ВР (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/77/97-вр>
28. Про додаткові заходи щодо фінансування загальної середньої освіти: Закон України від 17.09.1999 р. № 1065-XIV(втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1065-14>
29. Про внесення змін до Декрет Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори»: Закон України від 20.03.2003 р. № 641-IV (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/641-15>
30. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/275517>.

31. Бартчук Ю.А. Шляхи реформування системи місцевого оподаткування в Україні / Ю.А. Бартчук // Актуальні проблеми державного управління в системі соціального та економічного розвитку українського суспільства. – 2011. – № 1(4). – С. 103.
32. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/245617>.
33. Сошка Н. В. Суперечності та перспективи розвитку системи місцевого оподаткування в Україні [Електрон-ний ресурс].
Режимдоступу:<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=783>
34. Даудова В. Г. Бюджетоутворюючі податки місцевих бюджетів у контексті бюджетної децентралізації // Збірник Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Харків: Видавництво ХарРІ НАДУ «Магістр», 2015. – № 2. – С. 96
35. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: Закон України від 24.12.2015 № 909-VIII [Елек-тронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.
36. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
37. Закон України Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році від 20.12.2016 № 1791-VIII, станом на 15.04.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1791-19/page>.
38. Максюта А.А. Фінансово-бюджетна складова системи державного управління і місцевого самоврядування. / А.А. Максюта // Наукові праці НДФІ №5. – 2005.

39. Владимиров К. М. Місцеві фінанси [Текст] : навч. посібник / К. М. Владимиров, Н. І. Чуйко, О. Ф. Рогальський. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с. – ISBN 966-8447-32-8.
40. Власюк Н. І. Місцеві фінанси [Текст] : навч. посібник / Н. І. Власюк, Т. В. Мединська, М. І. Мельник; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – К. : Алерта, 2011. – 328 с. – ISBN 978-617-566-065-2.
41. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс] : Хартія Ради Європи від 15.10.1985 – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036. Законодавство України
42. Біленчук П.Т. Місцеві податки і збори: правове регулювання нав.посіб. Біленчука М.Т. Задояний, В.А.Форостовець, 2005.
43. Волохова М.П. Сучасний стан та напрям вдосконалення справляння місцевих податків та зборів / М.П.Волохова // Економічні інновації: зб. Наук. Праць – Одеса, 2014.
44. Bailey S. J. Local Government Economics: Principles and Practice – 1999.
45. Vyudzhetniy kodeks Ukrayini vid 13.02.2016 r. № 2456-17 [The Budget Code of Ukraine]. Retrieved from : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukrainian].
46. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Constitution of Ukraine available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 15 February 2015).
47. Податковий кодекс України від 28 червня 1996 р. № 254к/96ВР (із наступними змінами) // www.zakon.rada.gov.ua
48. Наумкина Т.В. Налогообложение имущества в зарубежных странах /Т. В. Наумкина // Политика, государство и право. – Апрель 2014. -№4 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://politika.snauka.ru/2014/04/1541> (дата обращения: 25.05.2014)
49. Аблязова Е. З. Світовий досвід оподаткування нерухомості // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова, 2013. – Т.18. – Вип. 3/1.–С. 7–10

50. Прокопенко В. Ю. Оподаткування нерухомості – інструмент наповнення муніципальних бюджетів та регулювання місцевих ринків нерухомості/ В. Ю. Прокопенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=7&id=39>
51. Пастернак О.М. Імплементация закордонного досвіду у сфері муніципальних відносин /О.М. Пастернак [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/Soc_Gum/Pib/2012_1/PB-1/PB-1_9.pdf
52. Precis de Fiscalite[Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www2.impots.gouv.fr/documentation/2013/precis_fiscalite/tome1.pdf
53. Диверсификация доходов местных бюджетов/[Лунина И.А., Кириленко О.П., Лучка А.В. и др.] ; под ред. д-ра. экон. наук И.А. Луниной НАН Украины ; Инт экон. и прогноз. — К., 2010. — 320 с.
54. Городжакина О.А. Практика применения налога на недвижимость / О.А. Городжакина, В.А. Городжакин, С.В. Шапошникова // Вестник Алтайского государственного аграрного университета. — 2014. — № 1 (111). — С. 156—160.
55. Диверсификация доходов местных бюджетов/[Лунина И.А., Кириленко О.П., Лучка А.В. и др.] ; под ред. д-ра. экон. наук И.А. Луниной НАН Украины ; Инт экон. и прогноз. — К., 2010. — 320 с.
56. Steuern regional : Ergebnisse der Steuerstatistiken. –Wiesbaden : Statistische Ämter des Bundes und der Länder, 2015. –120 s.
57. Gewerbesteuergezet vom 01.12.1936, Neugefasst durch Bek. vom 15.10.2002 I 4167 ; zuletzt geändert durch Art. 5 G vom 25.07.2014 I 1266 [Electronic resource]. –Access mode : <http://www.gesetze-im-internet.de>.
58. Grundsteuergesetz vom 07.08.1973, zuletzt geändert durch Art. 38 G vom 19.12.2008 I 2794 [Electronic resource]. –Access mode : <http://www.gesetze-im-internet.de>.
59. Управление на местном уровне в индустриально развитых странах /под ред. А. Шаха. –пер. с англ. – М.: Весь мир, 2015. – 416 с.

60. Steuern von A bis Z. –Berlin : Bundesministerium der Finanzen, Referat für Öffentlichkeitsarbeit, 2013. –100 s.
61. Konstytucja Rzeczypospolitej Polski. – [Електронний ресурс] / Kancelarja Sejmu : na podstawie Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319. – 2006. – Nr 200, poz.1471.–Режимдоступу:http://e-lekcje.org/fileadmin/contents/mam/pdf_PL/konstytucja.pdf.
62. Молдован О. Щодо реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. / О. Молдован // Сайт Національного інституту стратегічних досліджень.
63. Долга Г. В. Проблеми майнового оподаткування в Україні/ Г. В. Долга // Формування ринкових відносин. - 2013. -- №1 (140) . - С. 89-90
64. Гузар Б. С. Проблеми майнового оподаткування в Україні / Б. С. Гузар // Економіка АПК. - 2011. - № 1. - С. 95-101
65. Оценка бизнеса / [под ред. А. Г. Грязновой, М. А. Федотовой]. - М.: Финансы и статистика, 1998. - 512 с.
66. Долга Г. В. Принципи оцінки нерухомого майна з метою його оподаткування / Г. В. Долга// Стратегії стійкого розвитку економіки: матеріали Всеукр. наук.- практ. інтернет-конф. - К.: Вид-во Європейського університету, 2012. - С. 4446
67. Офіційний сайт Державної казначейської служби України: [Електронний ресурс].- Режим доступу: www.treasury.gov.ua
68. пор. Прокопенко Н. С. Еволюція теорії оподаткування/ Н. С. Прокопенко // Галицький економічний вісник. - 2010. -- №2 (13). - С. 80-93.
69. Решение горсовета “О бюджете города Одессы”. Режим доступа: <http://omr.gov.ua/ru/>